РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2025/215 НА КОМИСИЯТА

от 30 януари 2025 година

за признаване за ограничен срок на еквивалентността на нормативната уредба, приложима по отношение на централните контрагенти в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, в съответствие с Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции ([1]), и по-специално член 25, параграф 6 от него,

като има предвид, че:

(1) Предназначението на процедурата за признаване на установените в трети държави централни контрагенти (ЦК), предвидена в член 25 от Регламент (ЕС) № 648/2012, има за цел да се даде възможност на ЦК, които са установени и са получили разрешение за упражняване на дейност в трети държави, чиито регулаторни стандарти са еквивалентни на предвидените в посочения регламент, да предоставят клирингови услуги на клиринговите членове или местата за търговия, установени в Съюза. Така тази процедура за признаване и решенията за еквивалентността, предвидени в Регламент (ЕС) № 648/2012, допринасят за постигането на общата цел на Регламента за намаляване на системния риск чрез разширяване на използването на сигурни и стабилни ЦК за извършване на клиринг на договорите за извънборсови деривати, в т.ч. когато тези ЦК са установени и са получили разрешение за упражняване на дейност в трета държава.

(2) За да може правен режим на трета държава да бъде смятан за еквивалентен на правния режим на Съюза по отношение на ЦК, с нейната приложима правна и надзорна уредба следва по същество да се постигат същите регулаторни цели, както и с изискванията на Съюза. Целта на такава оценка на еквивалентността е да се провери дали правната и надзорната уредба на съответната трета държава гарантират, че установените и получили разрешение за упражняване на дейност в съответната трета държава ЦК не излагат установените в Съюза клирингови членове и места за търговия на по-висок риск, отколкото този, на който биха ги изложили получилите разрешение в Съюза ЦК, и следователно не пораждат системен риск на неприемливо равнище в Съюза.

(3) Ето защо оценката дали правната и надзорната уредба на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (наричано по-нататък „Обединеното кралство“) са еквивалентни на тези на Съюза следва да се основава не само на сравнителен анализ на правно обвързващите изисквания за ЦК в Обединеното кралство, но и на оценка на породените от тези изисквания резултати и на годността им за намаляване на рисковете, на които може да бъдат изложени клиринговите членове и местата за търговия.

(4) Чрез централния клиринг се повишава прозрачността на пазара, намалява се кредитният риск и се понижава рискът от верижно разпространение при неизпълнение от страна на един или няколко участници в ЦК. Предоставянето на такива услуги следователно е от критично значение за обезпечаването на финансовата стабилност. Освен това финансовите инструменти, чийто клиринг се извършва от ЦК, са от основно значение и за финансовите посредници и техните клиенти, например за хеджирането на лихвените рискове, с отражение върху функционирането на реалната икономика на Съюза.

(5) Според Банката за международни разплащания към 31 декември 2023 г. условната стойност на неприключените договори за извънборсови деривати е била около 603 трилиона в световен мащаб, като от тях дериватите върху лихвени проценти (лихвените деривати) са около 80 %, а дериватите върху чуждестранна валута (валутните деривати) – почти 18 %. Над 30 % от всички извънборсови деривати са деноминирани в евро и други парични единици на държавите членки. Пазарът на услуги по централен клиринг на извънборсови деривати е много концентриран, особено при лихвените деривати, деноминирани в евро, клирингът на 90 % от които се извършва само от един ЦК, установен в Обединеното кралство.

([1]) ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/648/oj.

(6) В условията, при които клирингът на значителен обем финансови сделки в евро и други парични единици на държавите членки се извършва в ЦК от Обединеното кралство, оттеглянето на тази страна от вътрешния пазар и от съответната съюзна уредба за регулирането, надзора и принудителните мерки за изпълнение във финансовия сектор създаде големи затруднения за органите на Съюза и държавите членки във връзка с обезпечаването на финансовата стабилност.

(7) За да противодейства на евентуалните рискове за финансовата стабилност, които може да възникнат вследствие на рязко прекъсване на услугите по клиринг на деривати, предоставяни от ЦК от Обединеното кралство на клирингови членове и клиенти от Съюза, на 21 септември 2020 г. Комисията прие Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1308 ([2]). В посоченото решение се определя, че нормативната („регулаторната“) уредба, приложима за ЦК от Обединеното кралство, се смята за еквивалентна спрямо изискванията, предвидени в Регламент (ЕС) № 648/2012. Решението се прилагаше само за ограничен срок, който изтече на 30 юни 2022 г.

(8) През 2021 г. Комисията създаде работна група (заедно с Европейската централна банка, европейските надзорни органи и Европейския съвет за системен риск), която да проучи възможностите и предизвикателствата във връзка с прехвърлянето на дериватите от Обединеното кралство към Съюза. Обсъжданията в работната група показаха, че за изграждане на силни и привлекателни механизми за централен клиринг в Съюза през идните години е необходимо съчетание от различни мерки за повишаване на привлекателността на клиринга, насърчаване на развитието на инфраструктурата и реформиране на надзорната уредба. Срокът до юни 2022 г. бе твърде кратък за постигане на тази цел. Ето защо на 8 февруари 2022 г. Комисията прие Решение за изпълнение (ЕС) 2022/174 ([3]). Неговият срок на действие ще изтече на 30 юни 2025 г.

(9) В съответствие с член 25, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 648/2012 три условия трябва да бъдат изпълнени, за да се приеме, че правната и надзорната уредба на трета държава по отношение на ЦК, получили разрешение за упражняване на дейност („лицензирани“) в нея, са еквивалентни спрямо предвидените в същия регламент.

(10) На първо място, чрез правната и надзорната уредба на дадена трета държава трябва да се гарантира, че ЦК в съответната трета държава спазват правно обвързващи изисквания, които са еквивалентни спрямо изискванията, установени в дял IV от Регламент (ЕС) № 648/2012. Обединеното кралство е включило относимите разпоредби на Регламент (ЕС) № 648/2012 в националното си право, считано от датата на оттеглянето на страната от Съюза ([4]), и поради това националното право на Обединеното кралство може да се счита за еквивалентно спрямо изискванията, установени в дял IV от Регламент (ЕС) № 648/2012.

(11) На второ място, с правната и надзорната уредба на съответната трета държава трябва да се гарантира, че установените в нея ЦК постоянно са обект на ефективен надзор и принудителни мерки за изпълнение („правоприлагане“). До 31 декември 2020 г. ЦК от Обединеното кралство бяха под надзора на Английската централна банка (Bank of England), както е предвидено в националното право на страната в съответствие с Регламент (ЕС) № 648/2012 ([5]). Като част от включването на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 648/2012 в националното право на Обединеното кралство Английската централна банка продължава да отговаря за надзора върху ЦК след тази дата и не се планират или очакват значителни промени в този надзор.

([2]) Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1308 на Комисията от 21 септември 2020 г. за определяне в съответствие с Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета, че за ограничен период от време е налице еквивалентност на регулаторната уредба, приложима по отношение на централните контрагенти в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОВ L 306, 21.9.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1308/oj).

([3]) Решение за изпълнение (ЕС) 2022/174 на Комисията от 8 февруари 2022 г. за признаване за ограничен срок на еквивалентността на регулаторната уредба, приложима по отношение на централните контрагенти в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, в съответствие с Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 28, 9.2.2022 г., стр. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/174/oj).

([4]) Нормативната и надзорната уредба за клиринговите услуги в Обединеното кралство след края на преходния период се състоят от няколко законодателни акта на Обединеното кралство. Те включват, без това изброяване да е изчерпателно, Закона от 2018 г. за оттегляне от Европейския съюз, Правилника от 2020 г. относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции (изменение и др., и преходна разпоредба) (Излизане от ЕС), Правилника от 2020 г. относно финансовите услуги (последващи изменения) и Правилника от 2019 г. относно договорите за финансови услуги (преходна разпоредба и разпоредба относно изключенията (Излизане от ЕС).

([5]) Част 5 от Правилника от 2013 г. към Закона за финансовите услуги и пазари от 2000 г. (извънборсови деривати, централни контрагенти и регистри на трансакции).

(12) На трето място, в правната уредба на третата държава трябва да се предвижда ефективна еквивалентна система за признаването на ЦК, получили разрешение за упражняване на дейност съгласно правния режим на третата държава. Обединеното кралство е въвело в националното си право основните елементи на системата за еквивалентност, предвидена в член 25 от Регламент (ЕС) № 648/2012. Страната обаче е въвела режим на временно признаване, по силата на който действието на основните изменения на Регламент (ЕС) № 648/2012 се спира за срок от поне три години. Този режим на временно признаване предоставя широки правомощия на Английската централна банка да оттегля „временното признаване“, което създава правна несигурност за признатите по този режим ЦК. Независимо от тази несигурност към настоящия момент третото условие може да се счита за изпълнено.

(13) Тъй като и трите условия се считат за изпълнени, правната и надзорната уредба на Обединеното кралство, приложими по отношение на ЦК от тази държава, които вече са били установени и са имали разрешение за упражняване на дейност към 31 декември 2020 г., следва да бъдат считани за еквивалентни спрямо изискванията, предвидени в Регламент (ЕС) № 648/2012.

(14) Настоящото решение се приема въз основа на информацията, с която към момента разполага Комисията, по отношение на правната и надзорната уредба, приложими по отношение на ЦК в Обединеното кралство. Тези уредби следва да бъдат считани за еквивалентни само при условие че бъдат запазени, прилагани и принудително изпълнявани изискванията, приложими спрямо ЦК в Обединеното кралство. Признаването на еквивалентността може да се запази само ако бъдещите промени в нормативната и надзорната уредба на Обединеното кралство не засегнат неблагоприятно еквивалентността по отношение на нормативното уреждане или надзора, водейки до нееднакви условия на конкуренция между ЦК от Обединеното кралство и установените в Съюза ЦК (наричани по-нататък „ЦК от Съюза“) или до рискове за финансовата стабилност на Съюза. Тъй като Комисията може по всяко време да изменя, спира, преглежда или отменя настоящото решение, особено когато в третата държава настъпят промени, които засягат решението за признаване на еквивалентността, ефективният обмен на информация и съгласуването на надзорните дейности между Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) и Английската централна банка са съществена предпоставка за запазване на признаването на еквивалентността през срока на действие на настоящото решение.

(15) За обмена на информация между ЕОЦКП и Английската централна банка е необходимо сключването на всеобхватни и работещи споразумения за сътрудничество в съответствие с член 25, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 648/2012. С тези споразумения за сътрудничество следва да се осигурява също така проактивно предоставяне на цялата относима информация на органите, посочени в член 25, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 648/2012, включително на Европейската централна банка (ЕЦБ) и другите членове на Европейската система на централните банки, с цел да бъде получено тяхното становище относно признатия статут на ЦК от Обединеното кралство или когато информацията е необходима, за да могат тези органи да изпълняват надзорните си задачи.

(16) Чрез споразуменията за сътрудничество, сключени съгласно член 25, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 648/2012, следва да се гарантира, че ЕОЦКП има непосредствен и постоянен достъп до цялата информация, включително до информация, позволяваща да се направи оценка на всички съществени рискове, които ЦК от Обединеното кралство пряко или косвено пораждат за Съюза или неговите държави членки. Поради това в споразуменията за сътрудничество трябва да се определят механизмите и процедурите за бърз обмен на информация, свързана с: дейностите на ЦК от Обединеното кралство по клиринг на финансови инструменти, деноминирани в парични единици на държавите от Съюза; местата за търговия; участниците в клиринга и дъщерните дружества на кредитни институции и инвестиционни посредници от Съюза; споразуменията за оперативна съвместимост с други ЦК; собствените ресурси; състава и настройките на гаранционните фондове; допълнителните обезпечения; ликвидните ресурси; портфейлите от обезпечения (включително настройките на намалението на стойността); стрес тестовете. В тези споразумения за сътрудничество трябва също така да се определят механизмите и процедурите за своевременно уведомяване за всяка промяна, засягаща ЦК от Обединеното кралство или приложимите спрямо тях правна и надзорна уредба на Обединеното кралство, както и за своевременно уведомяване на ЕОЦКП за всяко изменение, което засяга ЦК от Обединеното кралство и което би могло да се отрази на паричната политика в Съюза. Английската централна банка също така следва да си сътрудничи тясно с органите на Съюза в съответствие с член 25, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 648/2012. По-специално, важно е да има работещи споразумения за сътрудничество между ЕОЦКП и компетентните органи на Обединеното кралство по отношение на съгласуването на техните надзорни дейности, включително процедури за действие при извънредни ситуации, свързани с признатите ЦК от Обединеното кралство, които оказват или може да окажат неблагоприятно въздействие върху ликвидността на пазара или стабилността на финансовата система на Съюза.

(17) От органите на Обединеното кралство се очаква да информират Съюза за всички промени в нормативната или надзорната уредба на Обединеното кралство, които засягат предоставянето на клирингови услуги в Обединеното кралство. Комисията, в сътрудничество с ЕОЦКП, ще наблюдава всички промени в правната и надзорната уредба, засягащи предоставянето на клирингови услуги в Обединеното кралство, развитието на пазара и действеността на сътрудничеството между надзорните органи, включително своевременния обмен на информация между ЕОЦКП и Английската централна банка. Комисията може по всяко време да извърши преглед, когато съответните промени налагат тя да преразгледа еквивалентността, призната с настоящото решение, включително когато органите на Обединеното кралство не осъществяват действено сътрудничество, не позволяват да се направи действена оценка на риска, който ЦК от Обединеното кралство пораждат за Съюза или неговите държави членки, или когато действията на ЦК от Обединеното кралство или на Английската централна банка насърчават неоснователната и нелоялна конкуренция.

(18) Въздействието от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза е тема на няколко съобщения на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейската централна банка, включително Съобщението за насърчаване на откритостта, силата и устойчивостта ([6]). Съгласно посоченото съобщение е съществувало ясно очакване клиринговите членове от Съюза да намалят експозициите си и разчитането на ЦК от Обединеното кралство, които са от системно значение за Съюза, в частност експозициите по извънборсови деривати, деноминирани в евро и други парични единици на държавите членки. След това Комисията призова участниците на пазара в Съюза да намалят в средносрочен план прекомерните си експозиции към ЦК от системно значение извън Съюза. Комисията повтори призива си в своето Съобщение „Европейската икономическа и финансова система: насърчаване на откритостта, силата и устойчивостта“ през януари 2021 г. ([7])

(19) На 7 декември 2022 г. Комисията прие предложение за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 с цел клиринговите услуги в Съюза да станат още по-привлекателни и издръжливи, в подкрепа на отворената стратегическа автономност на Съюза и за опазване на финансовата стабилност. Предложението беше предназначено за повишаване на привлекателността на пазарите на клирингови услуги в Съюза и за развиване на предлагането на такива услуги в Съюза, в т.ч. чрез рационализиране на процеса с цел привличане на нови продукти на пазара. Това предложение бе предназначено също така за преодоляване на рисковете за финансовата стабилност, свързани с прекомерните експозиции на клирингови членове и клиенти от Съюза към ЦК от системно значение от трети държави (наричани „ЦК от ниво 2“), които предоставят клирингови услуги, определени от ЕОЦКП като клирингови услуги от съществено системно значение съгласно член 25, параграф 2в от Регламент (ЕС) № 648/2012.

(20) Регламент (ЕС) 2024/2987 на Европейския парламент и на Съвета ([8]), с който новите правила бяха въведени в Регламент (ЕС) № 648/2012, бе публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз* на 4 декември и влезе в сила на 24 декември 2024 г. Тези нови правила ще допринесат за това клиринговите услуги в Съюза да станат по-привлекателни и надеждни, за опазване на финансовата стабилност и за поддържане на правилното функциониране на съюза на капиталовите пазари. Благодарение на новите правила ЦК от Съюза ще могат да въвеждат нови продукти на пазара на Съюза по-бързо, като по този начин пазарните участници ще бъдат насърчени да преминават клиринг и да изграждат ликвидност в ЦК от Съюза. С новите правила ще се осигури възможност за създаването на по-безопасна и по-издръжлива система за клиринг чрез подобряване на надзорната уредба на Съюза за ЦК, чрез засилване на ролята на ЕОЦКП. Освен това новата уредба ще допринесе за намаляване на прекомерното разчитане на ЦК от системно значение в трети държави, като от всички съответни пазарни участници ще се изисква да притежават активни сметки в ЦК от Съюза и да правят клиринг на представителен дял от определени договори за деривати от системно значение в рамките на единния пазар.

([6]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейската централна банка от 4 май 2017 г.: „В отговор на предизвикателствата във връзка с критичните инфраструктури на финансовите пазари и по-нататъшното развитие на съюза на капиталовите пазари“ (COM(2017) 225 final), Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка от 19 юли 2018 г.: „Готовност за оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз на 30 март 2019 г.“ (COM(2018) 556 final) и Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка от 13 ноември 2018 г.: „Готовност за оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз на 30 март 2019 г.: план за извънредни действия“ (COM(2018) 880 final), Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 януари 2021 г.: „Европейската икономическа и финансова система: насърчаване на откритостта, силата и устойчивостта“ (COM(2021) 32 final).

([7]) Съобщение на Комисията от 19 януари 2021 г. до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Европейската икономическа и финансова система: насърчаване на откритостта, силата и устойчивостта“ (COM(2021) 32 final).

([8]) Регламент (ЕС) 2024/2987 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 575/2013 и (ЕС) 2017/1131 по отношение на мерките за ограничаване на прекомерните експозиции към централни контрагенти от трети държави и за подобряване на ефективността на клиринговите пазари на Съюза (ОВ L, 2024/2987, 4.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

(21) По силата на Регламент (ЕС) № 648/2012, изменен с Регламент (ЕС) 2024/2987, изискванията за активна сметка се прилагат от 24 декември 2024 г., а задължението за клиринг на определен брой сделки по тези активни сметки – едва от 24 юни 2025 г. До 25 юни 2026 г. ЕОЦКП – в тясно сътрудничество с Европейската система на централните банки и Европейския съвет за системен риск и след консултация с механизма за съвместен мониторинг – трябва да оцени ефективността на посочения регламент по отношение на намаляването на рисковете за финансовата стабилност на Съюза, които се пораждат от експозициите на контрагенти от ЕС към ЦК от ниво 2, предлагащи услуги от съществено системно значение. По силата на посочения регламент от Комисията се изисква да състави собствен доклад в срок от шест месеца от посочената дата.

(22) Поради това е целесъобразно да се приеме решение за признаване на еквивалентността на нормативната уредба, приложима по отношение на централните контрагенти в Обединеното кралство, спрямо уредбата, установена с Регламент (ЕС) № 648/2012, като срокът на действие на това решение бъде ограничен до три години от началната дата на прилагането му. Така ще се осигури достатъчно време за пораждането на действие на изискванията за активна сметка, както и за ЕОЦКП и Комисията, които трябва да оценят въздействието му върху експозицията на контрагентите от ЕС към ЦК от ниво 2.

(23) За да не се допусне прекъсване на признаването на ЦК от Обединеното кралство от страна на ЕОЦКП, настоящото решение следва да се прилага от деня, следващ деня, в който изтича срокът на действие на Решение за изпълнение (ЕС) 2022/174.

(24) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на Европейския комитет по ценни книжа,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

За целите на член 25 от Регламент (ЕС) № 648/2012 правната и надзорната рамка на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, приложими за централните контрагенти, които вече са установени и имат разрешение за упражняване на дейност в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия към 31 декември 2020 г., се считат за еквивалентни спрямо изискванията на Регламент (ЕС) № 648/2012.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

То се прилага от 1 юли 2025 г.

Срокът на действието му изтича на 30 юни 2028 г.

Съставено в Брюксел на 30 януари 2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN